

PROGRAM TANITIMI

İSTANBUL TIP FAKÜLTESİNDE YAŞANAN AKREDİTASYON SÜRECİ ÜZERİNE

Ayşen Bulut

2005–2008 Dönemi İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD Başkanı

Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) web sitesi ana sayfasında (www.uteak.org.tr) kurulun: “2002–2007 yılları arasında YÖK Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Komisyonu çalışmalarında Yüksek Öğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YODEK)’ nun önerileri ile Mühendislik Fakülteleri örneğinden yola çıkarak, Tıp Dekanlar Konseyi inisiyatifinde 2008 yılında kurulduğu” bilgisi var.

UTEAK’ın amaç ve hedefleri; toplumun sağlık düzeyini yükseltmek için Tıp Fakültelerinde verilen tıp eğitimi ve öğretiminin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesinde kurumlara yol göstermek, gelişimlerini desteklemek, işleyiş ve sürekliliğini izlemek olarak ifade ediliyor.

Bu amaçları karşılamada akreditasyon süreci, bir değerlendirme aracı olarak yer alıyor. Kurulun Ulusal Tıp Eğitimi Standartlarını yayınladığı 2009 yılından beri, akredite olmak için başvuran tıp fakültelerinin 20 sinin bu standartlara uygun eğitim yaptığı belirlenerek akredite olduğunu öğrenmek tıpla ilgili olan tüm profesyoneller için sevinc verici olmalı. Belirlenen Çalışma Esaslarına göre, Alt Komisyonlarla işlevini yerine getiren kurulun yoğun çabası, Temmuz 2013 ta Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu tarafından, 10 yıl geçerli olacak süre için kendisinin de akredite olması ile taçlandırılmış.

Kurulun oluşması ve çalışması aşamalarında emeği gecen herkes ne kadar öğünse hakkıdır. Bu vesile ile halen ikinci dönem de kurul üyesi oldukları için, baştan beri sürdürdüğü başarılı liderliği ile İskender Sayek’e, her aşamada gösterdiği akıl duruş ve dinginliği ile Gülşen Kandiloğlu’na, sabırlı yüreği ve çalışkanlığı ile İbrahim Durak’a, bilimsel desteği ile Berna Musal’a, ısrarcı bağlılığı ile A.Kemal Alimoğlu ve Gülden Aykanat Göktay’a ve de sayılamayacak kadar çok sayıda isime teşekkür etmeyi bir tıp fakültesi mensubu olarak borç bilmeliyiz.

Bir şans eseri, İstanbul Tıp Fakültesi temsilcisi olarak, UTEAK’nun kuruluş tartışmaları ve çalışmaları sırasında Tıp Sağlık Eğitim Komisyonu’nda ve UTEAK’ta bulundum. 2006–2009 yılları arasında, UTEAK amaçları, kuruluşu, çalışma yönergelerinin geliştirilme işleri ve redaksiyonu için, hemen her sözcüğün daha iyi anlamlanması başka türlü söylenmesinde hararetle tartışmalar da açıp grubu bezdirerek, çalışma saatleri içinde, dışında, farklı zamanlarda evde ve farklı şehirlerde yapılan

toplantılarda severek çalıştım. Bu çalışmalarını paylaşan öğrenci temsilcimiz Özgül Pamuk'u da sevgi ile anıyorum şimdi. Son zamanlarda, ben artık öğretim üyesi olmadığım için, o öğrenci değil intörn olduğu için yol paramızı da kendimiz karşılıyorduk! Maddi manevi her tür emeğimiz feda olsun diyoruz yine. Keşke, UTEAK web sitesinde kuruluş öncesi çabaların da özetlendiği bir bölüm olsaydı da, merak edenler bu çabaları da öğrenebilirdi.

Aslında bu yazıda paylaşmak istediğim asıl içerik, işin başında UTEAK'nun kuruluşu ve işlevini sürdürmesinin gerçekçi olamayacağına olan inancımı paylaşarak, bu gün bunda haklı olmadığımı fark ettiğimi belirtmek.

Toplantılarda kimi zaman UTEAK için caba harcamanın yararlı bir girişim olamayacağını dile getiriyordum. Bunda sanırım, başta, Halk Sağlığında özel ilgi alanım olan üreme sağlığında, hizmetin ve eğitim etkinliklerinin niteliğinin iyileştirilmesi için hastanelerde verilen hizmetlerin akredite edilme süreçleri ile ilgilenmem, kimi zaman ciddi olmadığını yasadığım bu tür çabaların, yapılan sistematik bir değerlendirmede de henüz etkisinin kanıtlanmamış olduğunu bilmem önemli olmuştu*

Kaliteyi sürekli iyileştirmek için yapılan çalışmaların etkili bir uygulama olduğu bazı yerel takım projelerinde belirlenmişse de araştırmalar, bu yaklaşımların desteklenmesi ve cesaretlendirilmesinin şartlara bağlı olduğunu düşündürmekteydi. Pek çok yayın ve raporda farklı stratejiler önerilmiş, ancak bunlardan pek azı iyi kurgulanmış araştırma projelerine ait ya da bilimsel olarak sonuçları kanıtlanmış raporlardı. Yayınların çoğu, akademisyenler ve danışmanların en iyi yaklaşımın ne olacağına ilişkin görüş ve önerilerine ilişkindi. Bunların bir kısmı deneyime dayalı hislerdi ve az bir bölümü bilimsel araştırma bulgularına dayalıydı. Henüz hiç bir kalite stratejisi etkinlik, uygulama kolaylığı ve maliyeti açısından kanıtlı olarak en iyi olarak önerilecek konumda değildi. Akreditasyon çabaları da bu stratejiler arasındaydı. Bu nedenlerle belirli stratejilerin kanıtlarının yeterince kapsamlı olarak değerlendirilebilmesi için daha geniş bir değerlendirme yapılması öngörülmüyordu. Bu gerçekler Türkiye'deki tıp fakültelerinde eğitim standartlarını değerlendirmede de karsımıza çıkacaktı. Pek çok çaba boşa gidebilir, yarar yerine zarar getirebilirdi...

Sanırım, UTEAK'un olabilecek etkisini sorgulamamda, kafamda öğrencilikle birlikte 17 yıl geçirdiğim Hacettepe Tıp Fakültesi'nin düzeni ile 20 yılı aşkın süredir öğretim üyesi olarak çalıştığım İstanbul Tıp Fakültesi'nin (İTF) kaotik yapısını karşılaştırmamdı.

* John Ovretveit (Publicationrequest@euro.who.int) "WHAT ARE THE BEST STRATEGIES FOR ENSURING QUALITY IN HOSPITALS? Hastane Dergisi 2006, 7,38:72-76. (M. Bulut ve A. Bulut tarafından özetlendi: Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi Sağlık Kanıtları: Health Evidence Network- HASTANELERDE KALİTEYİ SAĞLAMADA "EN İYİ STRATEJİLER" NELERDİR?)

Nasıl bir düzen İTF'nin başka bir yerde bulunmayan kimi özelliklerini ölçebilecekti? Ancak akreditasyon kurulu için çalışan tüm üyeler o kadar nitelikli, gönüllü ve kararlı idi ki, kendimce denemeye değer bularak çalışmaların etkili olması için ben de devredeydim.

Sonuçta, UTEAK tarafından akredite olan tıp fakülteleri arasına 2013 Haziran tarihinde İstanbul Tıp Fakültesi de girdi ve yaşanan süreç, en azından eğitimin geliştirilmesi için özel çaba gösteren öğretim üyelerinin gururu oldu. Yapılan her güzel etkinlik kayıtlara geçti... *“Söz Uçar Yazı Kalır- Verba Volant Scripta Manent”*...

İTF' de eğitimin yeniden yapılandırılması için çaba sarf etmek çok eski zamanlara dayanıyor. 1996 yılından sonra yapılan etkinliklerde payım olduğunu bildiğimden, son yıllarda yaşanan bu süreç ayrıca sevindirici oldu benim için. Arkadaşlarım Öz Değerlendirme Raporunu (ÖDR) benimle paylaştıklarında okurken çok duygulandım. Ne çok şey gözümün önünden geçti, tekrar yaşadım. Coşku verdi bu okuma bana. Hayatta yapılan hiç bir güzel şey boşa gitmiyor dedim, *“Zor Olan Yapılabilir, İmkânsız Zaman alıyor”* yalnız...

Duygularımı bir mektupla paylaştığım Tıp Eğitimi Ana Bilim Dalı (TEAD) Başkanı Zeynep Solakoğlu *“Benim de ÖDR'yi hazırlarken gözlerim doldu hep. Bu duyguyu yansıtabilmişiz demek. Her kanıtta çok büyük emeğiniz var, örneğin 2008 Stratejik Planı. Raporu Halk Sağlığı, Çocuk Sağlığı, Göğüs Hastalıkları ve TEAD çalışmaları temel standartları karşıladı. Tıp Eğitimi Dünyası ilk sayılarından birine bir yazı yazmış, sonunda **Karanlığa Küfretmektense Bir Mum Yak** özlü sözünün doğruluğunu savunmuştum. Bu söylem sizin de hoşunuza gitmişti. Bir gün yanan mumların sayısı o kadar artacak ki, artık sonunda karanlık olmayacak... Galiba hep birlikte öyle yapıyoruz”* cevabını verdi.

ÖDR'nin düşündürdükleri ile ilgili olarak paylaşım yaptığım Dekan Yardımcısı Feyza Darendeliler, ki bugün İTF' de oluşan yeniden yapılanma onun emeklerinin de sonucudur, *“Evet kısa vadede tamamlanmasa da, uzun vadede olabiliyor işler. Ne emek verdik hakikaten”* sözleriyle pek çok duyguma hak verdi.

ÖDR'de dikkatimi çeken önemli bir konu İTF'den Tıp Eğitimi Dünyası (TED)'na yazılan en son yazının 2003 tarihli olmasıydı. Arkadaşlarım, sonra bunun doğru olmadığını söylediyse de, son yıllarda İTF'den bir bilgi paylaşılmamış olduğu kesindi. 1998 yılından beri 21 sayı yayımladığımız ve 2005 yılında Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği'ne yayın hakkı ile devredilen TED 36. sayısını yayımladı. Gelecek sayılarda İTF'den daha çok paylaşım yapma isteğimizle, ilk aşamada, geçirdiğimiz akreditasyon süreciyle ilgili hislerimizi dergide bir mektupla paylaşmak istedik.

Saygılarla, Prof. Dr. Ayşen Bulut 2005–2008 dönemi İTF TEAD Başkanı